

Universitat de Lleida

GUIA DOCENT
**GESTIÓ I AVALUACIÓ
D'INSTITUCIONS SOCIALS**

Coordinació: Lluís Àngel Blanco

Any acadèmic 2015-16

Informació general de l'assignatura

Denominació	GESTIÓ I AVALUACIÓ D'INSTITUCIONS SOCIALS
Codi	100914
Semestre d'impartició	2n Q Avaluació Continuada
Caràcter	Obligatòria
Nombre de crèdits ECTS	6
Crèdits teòrics	0
Crèdits pràctics	0
Coordinació	Lluís Àngel Blanco
Departament/s	Pedagogia i Psicologia
Modalitat	Presencial
Informació important sobre tractament de dades	Consulteu aquest enllaç per a més informació.
Idioma/es d'impartició	Català
Grau/Màster	Grau en Educació Social

Lluís Àngel Blanco

Objectius acadèmics de l'assignatura

1. Crear un marc teòric de referència per desenvolupar els treballs referits a la gestió i avaluació d'Institucions socials, utilitzant conceptes, principis, models i vocabulari específic d'aquest àmbit.
2. Recollir i analitzar la informació necessària de les institucions socials, referides a la gestió per conèixer el seu funcionament correcte.
3. Dissenyar un projecte de gestió d'una institució concreta.
4. Conèixer les bases conceptuals de l'avaluació
5. Identificar els models d'avaluació
6. Saber i utilitzar procediments per recollir, analitzar i valorar la informació de les institucions
7. Desenvolupar habilitats comunicatives
8. Conèixer les metodologies per avaluar la qualitat dels diferents àmbits de la institució
9. Utilitzar les TIC en l'àmbit d'estudi de la matèria

Competències

1. Gestionar estructures i processos de participació i acció comunitària
2. Mostrar una actitud empàtica, respectuosa, solidària i de confiança cap als subjectes i institucions d'educació social
3. Dissenyar i dur a terme projectes d'iniciació a la investigació sobre el medi social i institucional on es realitza la intervenció
4. Dissenyar, utilitzar i avaluar els mitjans i recursos didàctics en la intervenció socioeducativa
5. Comunicació oral i escrita, en la llengua materna i una llengua estrangera i utilització de les Tecnologies de la Informació (TIC) en el context professional i capacitat per a la selecció, gestió del coneixement i de la informació

Continguts fonamentals de l'assignatura

1. Introducció a l'avaluació
2. Indicadors i criteris
3. Coneixement. Gestió. Valors
4. Model EFQM
5. Planificar l'avaluació interna i externa
6. Recollida i tractament de la informació
7. Avaluació de programes
8. Comitè intern d'avaluació
9. Comitè extern d'avaluació
10. Autoavaluació institucional

Eixos metodològics de l'assignatura

La interacció entre els plantejaments presentats a classe, els continguts obtinguts com a resultat d'una investigació personal i l'observació de la realitat social, constituïran els elements metodològics que cada alumne haurà de desenvolupar i adaptar a la seva realitat personal.

La presentació dels temes per part del professor, s'hauran de complementar amb la lectura, l'anàlisi i l'estudi de les lectures recomanades, donant d'aquesta forma entitat d'estudi a cada mòdul. L'objectiu de les activitats és aprofundir en el coneixement i la pràctica de l'assignatura. És important participar a classe i utilitzar les tutories, especialment l'assistència sistemàtica a les classes d'argumentació i la realització dels corresponents treballs de recerca

La proposta metodològica d'ensenyament - aprenentatge presenta tres modalitats:

1. Presencial: hores d'activitat conjunta entre el professor i grup classe (classe magistral)
2. Dirigida: hores de treball pautat en grup reduït (seminari / argumentació)
3. Autònoma: hores de treball amb iniciativa pròpia (seminari / recerca)

La metodologia per a dirigir els aprenentatges dels alumnes, està basada en diferents tècniques:

- Lectura i anàlisi de documents
- Observació guiada
- Argumentació oral
- Diagnòstic d'institucions mitjançant procediments i criteris prefixats.
- Presentació de treballs individual i en grup
- Treball i estudi personal dirigit
- Recerca en línia i organització posterior de la informació.

Pla de desenvolupament de l'assignatura

Setmana	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR	TASQUES ALUMNES	RECOMANACIONS	AVALUACIÓ
1	Presencial (GG)	Presentació i contextualització de la matèria Organització de grups de treball	Determinar bases de la matèria Organitzar grups de treball Presentar les dinàmiques de treball	Planificar les sessions Presentar la planificació als alumnes Gestionar l'organització dels grups	Participar activament en l'organització dels grups Atendre explicacions Prendre notes Establir un pla de treball	Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)
2		Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de l'assignatura: INTRODUCCIÓ A L'AVLUACIÓ	Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes	Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent	Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació	Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)

3		<p>Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria:</p> <p>CRITERIS I INDICADORS</p>	<p>Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes</p>	<p>Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent</p>	<p>Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació</p>	<p>Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC</p>	<p>Proves presencials (29%)</p> <p>Actitud, assistència i participació (13%)</p> <p>Pràctiques orals (29%)</p> <p>Treball escrit (29%)</p>
4		<p>Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria:</p> <p>CONEIXEMENT. GESTIÓ. DECISIÓ. VALORS</p>	<p>Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes</p>	<p>Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent</p>	<p>Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació</p>	<p>Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC</p>	<p>Proves presencials (29%)</p> <p>Actitud, assistència i participació (13%)</p> <p>Pràctiques orals (29%)</p> <p>Treball escrit (29%)</p>

5		<p>Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria: MODEL E.F.Q.M</p>	<p>Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes</p>	<p>Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent</p>	<p>Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació</p>	<p>Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC</p>	<p>Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)</p>
6		<p>Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria: PLANIFICAR L'AVAUACIÓ INTERNA</p>	<p>Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes</p>	<p>Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent</p>	<p>Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació</p>	<p>Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC</p>	<p>Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)</p>

7		<p>Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria:</p> <p>RECOLLIDA I TRACTAMENT DE LA INFORMACIÓ</p>	<p>Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes</p>	<p>Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent</p>	<p>Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació</p>	<p>Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC</p>	<p>Proves presencials (29%)</p> <p>Actitud, assistència i participació (13%)</p> <p>Pràctiques orals (29%)</p> <p>Treball escrit (29%)</p>
8		<p>AVALUACIÓ dels continguts de la primera part de la matèria</p>	<p>Valorar els aprenentatges dels alumnes</p>	<p>Preparar protocols, criteris i indicadors per l'avaluació</p>	<p>Realitzar proves</p>		<p>Proves presencials (29%)</p> <p>Actitud, assistència i participació (13%)</p> <p>Pràctiques orals (29%)</p> <p>Treball escrit (29%)</p>
9		<p>Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de l'assignatura: AVALUACIÓ DE PROGRAMES</p>	<p>Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes</p>	<p>Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent</p>	<p>Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació</p>	<p>Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC</p>	<p>Proves presencials (29%)</p> <p>Actitud, assistència i participació (13%)</p> <p>Pràctiques orals (29%)</p> <p>Treball escrit (29%)</p>

10		Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria: COMITÈ INTERN D'AVVALUACIÓ	Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes	Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent	Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació	Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)
11		Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria: COMITÈ EXTERN D'AVVALUACIÓ	Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes	Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent	Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació	Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)

12		Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria: AUTOAVALUACIÓ INSTITUCIONAL	Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes	Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent	Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació	Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)
13		Sessió magistral. Exposició teòrica dels continguts de la matèria: AVALUACIÓ DE LES COMPETÈNCIES	Facilitar informació Promoure la comprensió dels coneixements Estimular el debat d'idees Motivar la participació Despertar l'esperit crític Valorar les aportacions rebudes	Seleccionar i organitzar els continguts Decidir l'estratègia didàctica a utilitzar Preparar l'exposició Preparar les activitats complementàries de treball Decidir estratègies per mantenir l'atenció Valorar la metodologia aplicada en l'anterior classe i ponderar propostes de millora docent	Mantenir una actitud receptiva, reflexiva i crítica Prendre notes Participar activament en l'intercanvi d'idees Repassar coneixements previs Preparar materials de classe Intervenir en l'intercanvi d'idees Contrastar informació	Vivenciar, incorporar, comparar, analitzar, demostrar, valorar els continguts, actituds i habilitats realitzades durant la sessions magistrals Consultar tot tipus d'informació disponible ja sigui de tipus bibliogràfic o de TIC	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)
14		AVALUACIÓ dels continguts de la segona part de la matèria	Valorar els aprenentatges dels alumnes	Preparar protocols, criteris i indicadors per l'avaluació	Realitzar proves		Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)

SETMANA	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR	TASQUES ALUMNES	RECOMANACIONS	AVALUACIÓ
1 a 17	Presencial (G.M)	<p>Seminaris:</p> <p>1. - Exposicions orals de les argumentacions relacionades amb els temes indicats a les sessions magistrals</p> <p>2.-Consulta i investigació del contingut de les argumentacions, mitjançant fonts bibliogràfiques i TIC</p>	<p>Consolidar aprenentatges</p> <p>Interrelacionar coneixements</p> <p>Integrar teoria i pràctica</p> <p>Adquirir habilitats bàsiques i procediments relacionades amb la matèria</p> <p>Prendre consciència de les pròpies possibilitats i limitacions</p>	<p>Dissenyar la sessió</p> <p>Seleccionar continguts</p> <p>Selecciona metodologia</p> <p>Presentar la sessió</p> <p>Conduir la sessió</p> <p>Dissenyar la reflexió</p> <p>Contextualitzar el coneixement</p> <p>Motivar la participació</p>	<p>Participar activament</p> <p>Resolver las cuestiones planteadas</p> <p>Analizar y comprender la práctica</p> <p>Participar con espíritu abierto e innovador</p> <p>Aportar valoraciones personales</p> <p>Elaborar conjuntamente conclusiones</p> <p>Desarrollar pensamiento crítico</p>	<p>Valorar aportaciones del grupo</p> <p>Aportar argumentaciones válidas y fiables</p> <p>Leer y profundizar en la bibliografía recomendada</p> <p>Ampliar nueva información</p> <p>Elaborar comentarios sobre información comparada</p> <p>Utilizar medios audiovisuales par ampliar conocimientos</p> <p>Aprender a buscar información, seleccionarla y aplicarla a situaciones concretas</p> <p>Desarrollar competencias de comunicación oral</p> <p>Trabajar contenidos de investigaciones publicadas</p>	<p>Proves presencials (29%)</p> <p>Actitud, assistència i participació (13%)</p> <p>Pràctiques orals (29%)</p> <p>Treball escrit (29%)</p>

SESSIÓ	MODALITAT (P/NP)	DESCRIPCIÓ	OBJECTIUS	TASQUES PROFESSOR	TASQUES ALUMNES	RECOMANACIONS	AVALUACIÓ
1 a 17	No presencial	Lectura, anàlisi, reflexió i valoració de la informació, seguint les orientacions del professor	Adquirir coneixements més amplis Relacionar coneixements de l'assignatura amb els coneixements resultat de la investigació Elaborar un discurs ordenat i coherent Relacionar teoria amb la pràctica Comparar aportacions de diferents autors, en relació amb el tema presentat pel professor	Donar orientacions perquè els alumnes puguin organitzar i desenvolupar de la millor manera el treball no presencial	Consultar llibres i webs relacionats amb els temes presentats a classe Crítica, anàlisi i síntesi de les idees plantejades en la bibliografia proposada Buscar noves informacions relacionades amb els continguts de l'assignatura	Tenir un pla de treball Supervisar el mètode de treball amb el professor Llegir obres indicades per tal d'ampliar informació Realitzar esquemes de continguts relacionats amb els temes plantejats a classe Fer ús de les hores de tutoria Preparar els dubtes sorgits durant l'estudi per a ser exposades en classe	Proves presencials (29%) Actitud, assistència i participació (13%) Pràctiques orals (29%) Treball escrit (29%)

Altres objectius:

Ubicar les aportacions trobades en el context desenvolupat en les classes magistrals

Valorar críticament els aspectes més rellevants de la lectura

Estructurar correctament el treball de classe amb el de ampliats

Desenvolupar habilitats per a la lectura i la comunicació

Desenvolupar pautes d'estudi

Sistema d'avaluació

L'avaluació podrà ser:

Formativa: a través de les pràctiques: orientacions i pràctiques periòdiques, participació i assistència

Sumativa: prova escrita dels continguts exposats en el programa de l'assignatura. Els seminaris no tenen opció sumativa

Única: Per a alumnes que treballen

El procés d'avaluació tindrà dos àmbits:

Teòric: Els continguts del temari

Pràctic: Els seminaris (argumentacions orals + recerca)

Els criteris de qualificació són:

Escrita: Proves presencials corresponents als temes (50%)

Oral: Pràctiques orals (30%)

Escrita: Treball pràctic escrit (20%)

El lliurament de les evidències, es concretaran durant la presentació de l'assignatura, el primer dia de classe

Per poder aprovar l'assignatura s'haurà de superar prèviament, la meitat de la puntuació teòrica, oral i escrita

Bibliografia i recursos d'informació

ABARCA, Mª P. y otros (1989). *La evaluación de programas educativos*. AEDES. Madrid: Edit. Escuela Española.

AGUADO, Mª T. (1993). *Análisis y evaluación de modelos y programas de educación infantil en el marco de la reforma de la enseñanza*. Madrid: UNED

BLANCO, L. A. (1996). *Evaluación educativa, más proceso que producto*. Lleida: Universitat de Lleida

CASANOVA, A. (1995). *Manual de evaluación educativa*. Madrid: La Muralla

CASTRO, J. L. y Puente, J. (1993). El plan de evaluación de centros docentes (Plan EVA). *Bordón*, v.45, n° 3 307-321

COLAS, P. y reboello, M^a A (1993). *Evaluación de programas*. Sevilla: Kronos

COLOM, A.J.(1992) *Modelos de Intervención Socioeducativa*. Madrid . Narcea.

DE MIGUEL, M. y otros (1991). *La evaluación de las instituciones universitarias*. Madrid: Consejo de Universidades

DOMÍNGUEZ, R., LAMATA, R. (2003) *La construcción de los procesos formativos en educación no formal*. Madrid. Narcea.

ESPINOZA, M.(1993). *Evaluación de proyectos sociales*. Argentina. Humanitas.

FERNANDEZ, T y ARES, A. (2002) *Servicios Sociales: dirección, gestión y planificación*. Madrid. Alianza editorial.

GAIRIN, J. (1993). La autoevaluación institucional como vía para mejorar los centros educativos. *Bordón*, v.45, n° 3, 331-350

GENTO, S. (1996). *Instituciones educativas para la calidad total*. Madrid: La Muralla

GÓMEZ, M. (2000) *Els serveis socials i la seva avaluació*. Barcelona. Universitat de Barcelona.

MATEO, J. y otros (1996). *Evaluación del profesorado de secundaria*. Barcelona: CEDECS

MEDINA, A. y Villar, L.M. (1995). *Evaluación de programas educativos, centros y profesores*. Madrid: Universitas

NEVO, D. (1997). *La evaluación basada en el centro*. Bilbao: Mensajero

NORIEGA, J y MUÑOZ, A. (1996). *Indicadores de evaluación del centro docente*. Madrid: Escuela Española

PEREZ JUSTE, R. y GARCIA RAMOS, J. M^a (1989). *Diagnóstico, evaluación y toma de decisiones*. Madrid: Rialp.

PEREZ, G. (2003) *Pedagogía social i Educación social. Construcción científica e intervención práctica*. Madrid. Narcea.

PÉREZ-CAMPANERO, M.P. (2000) *Cómo detectar las necesidades de Intervención Socioeducativa*. Madrid. Narcea.

RODRIGUEZ, S. (1997). La evaluación institucional universitaria. *Revista de Investigación Educativa*, vol.15, n^o2. 179-213

ROSALES, C. (1990). *Evaluar es reflexionar sobre la enseñanza*. Madrid: Narcea.

SANTOS GUERRA, M. A. (1993). *La evaluación: un proceso de diálogo, comprensión y mejora* Málaga: Aljibe

SARRAMONA, J, VAZQUEZ,G. I COLOM,A.J.(1998) *Educación no formal*. Barcelona. Ariel.

STUFFLEBEAM, D. y SHINKFIELD, A. (1987). *Evaluación sistemática. Guía teórica y práctica*. Barcelona: Paidós. M.E.C.

TRILLA, J. (1996) *La educación fuera de la escuela*. Barcelona. Ariel.

VENTOSA, V. (2002) *Desarrollo y evaluación de proyectos sociales*. Madrid. CCS.

VV.AA (1997). Tutoría y evaluación. *Cuadernos de Pedagogía*, 259. 43-73

VV.AA (1999). Evaluación interna de centros. *Cuadernos de Pedagogía*, 283. 37-68